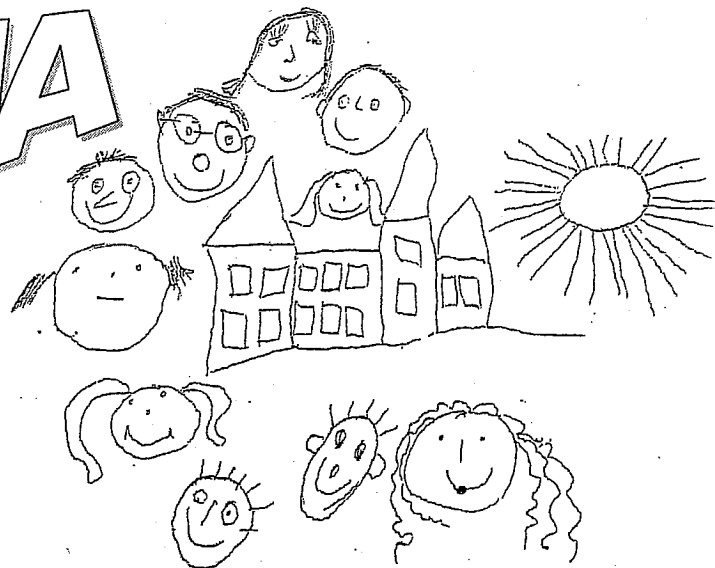

PASACIŅA

Nr. 72 2009.gada septembris

CENA: DIVI PALDIES

„PASACIŅA” SEPTEMBRĪ ☀☀

☀ No 1.jūlija, kad dzīvi sākām Beverīnas novadā, saucamies Beverīnas novada pašvaldības Kauguru pagasta pirmsskolas izglītības iestāde „Pasaciņa”. Novadā darbojas 4 izglītības iestādes – PII „Pasaciņa”, Kauguru pamatskola, Trikātas pamatskola un Brenguļu sākumskola. Pirmsskolas bērnu grupas ir gan Trikātā, gan Brenguļos.

Jaunais darba cēliens – 2009./2010.mācību gads, „Pasaciņā” iesākās jau 24.augustā. Šobrīd pirmsskolas izglītības iestādi apmeklē 96 Beverīnas, Priekuļu, Burtnieku novada un Valmieras pilsētas bērni.

Ar š.g. 1.septembri mainīts Izglītības Likums un tajā svītrotā norma par izglītības obligātumu, jo valstij nav naudas šīs prasības nodrošināšanai. Šo funkciju, piemēram, mūsu novadā, pārņēmusi pašvaldība, un, tas nozīmē – ja pašvaldība maksā skolotājiem par 5-6 gadīgo bērnu apmācību, tad visi likuma punkti ir aktuāli, t.i. 5-6 bērnu izglītība mūsu iestādē ir obligāta. Vēl jo vairāk tādēļ, ka no nākošā gada 1.septembra plānots mācības skolā uzsākt bērniem jau no 6 gadu vecuma, t.i., 6 gadīgie bērni apmeklēs bērnudārzu un skaitīsies pirmklasnieki.

Šinī mācību gadā kā galveno uzdevumu izvirzījām pilnveidot bērnu runas un valodas attīstību. Kāpēc? Analizējot izglītības sistēmā darbu pie valodas un runas attīstības ir tikai viens secinājums – gadu no gada bērnu valoda un runas attīstība pasliktinās. Tam ir daudz un dažādi iemesli, piemēram, grāmatas vairs nelasa daļa bērnu vecāku un tādējādi bērniem nav piemēra. Taču ir arī citi būtiski iemesli. Par grāmatas sīvāko konkurentu kļuvusi TV, internets, mūzikas un video ieraksti. Grāmatas lasīšana jau tiek uzskatīta par smagu intelektuālu nodarbi. Bērniem veidojas vāja lasītprasme, bet tā ir pamats citu mācību priekšmetu apguvei skolā.

Lai izvairītos no šādas drūmas nākotnes ainas, aicinām jūs - vecākus, vecvecākus, lielos brāļus un māsas uz grāmatu lasīšanas pēcpusdienām jau oktobrī jūsu bērnu grupās.

 Ineta

„PASACIŅA” SEPTEMBRĪ ☀☀

☀ 4. septembrī Mūrmuižas pagastmājā atklāja Jāņa Sprudzāna dabas ainavu foto izstādi, ko varēja aplūkot visu septembra mēnesi.

Kur krāsās mirdz atblāzma no Latgales ezeru spoguļiem, skatu aizrauj Vidzemes pakalnu un Kurzemes mežu gleznainums, - to visu ar savām acīm devās aplūkot „Pasaciņas” lielākie audzēkņi. Par redzēto 5. un 6.grupiņas bērni stāstīja:

Renāts – Mēs bijām Mūrmuižas pagastmājā. Tur bija Jāņa Sprudzāna ainavu izstāde, ko viņš safotografējis dabā. Ētur bildēs viss bija kā īsts – mākoņi, ūdens, puķes. Viena magone bija smuka un viena tante to nosauca par dejojamo magoni. Kad paskatījāmies bildes, tad ierakstījām viesu grāmatā, ka mums viss ļoti patika. Visa grupiņa parakstījām savus vārdus.

Laura – Man patika sarkankrūtītis, kas apsēdies uz fotoaparāta. Laikam jau tik drošs bija. Smuka bija bilde ar bekām. Un vēl bija viena sarkana magone, kam lapiņas izskatījās pēc kleitīņas.

Samanta – Mēs skatījāmies skaistas bildītes. Onkulis sabildēja, lai mēs redzētu, cik eglītēs daudz zirneklīši midziņas sataisījuši. Vēl tur bija tādi balti, balti mākoņi.

Toms – Mēs ar grupiņu skatījāmies foto gleznas. Visas bija skaistas, bet visskaistāk izskatījās salūts. Es tādu pašu redzēju Valmierā.

Mikus Oliveris – Viens vīrietis bija safotografējis ūdens bildes un meža bildes. Mēs redzējām arī tādas smildziņas ar sniegu un tādus mākonīšus, kas peldēja debesīs. Vienā bildē bija pats onkulis. Kāds laikam viņu arī nofotografēja.

Valters - Man visvairāk patika kā koki spoguļojās ūdenī. Patika bilde ar puķuzirnīti.

Helēna – Visvairāk patika fotogrāfija, kur putniņš sēž uz fotoaparāta.

Arta – Man gan vislabāk patika fotogrāfija ar margrietīņām.

Kārlis – Man patika fotogrāfijas ar strautiņu.

 Ineta

Vasariņa. Vasariņa! Nu jau atkal projām viņa...

Ko Tu darīji vasarā? Uz šo jautājumu atbildēja 5. un 6. grupiņas bērni.

Jānis – Man vislabāk patika pabraukāties ar riteni. Patika man paspēlēt bumbu.

Luīze Marta – man vislabāk patika pie Omes. Es tur spēlējos un es klausīju Omi. Biju vēl aizbraukusi pie lielās Ievas. Mēs tur palikām pa nakti.

Sabīne – Es braucu uz Rencēniem. Spēlējos ar vecomammu, arī braucu uz Brenguļiem peldēties. Un vēl darīju viskautko.

Armands – Es biju uz jūru, spēlējos mājās, spēlējos pēc tam ārā, dzīvojos ar brāļiem.

Edgars – Man vislabāk patika futbola laukumā. Es viņu cēlu. Biju Līvu akvaparkā, laidu pa *trubām!*

Dāvis – Es braucu uz Rīgu. Braukājos pa trasi ar riteni. Mēs vēl aizbraucām uz jūru peldēties un pacept šašliku, un paskatījāmies teātri, un es redzēju Skubī Dū! Viņš bija teātrī.

Toms Lauris – Es vasarā spēlēju futbolu, braucu uz Līvu akvaparku un uz jūru peldēties.

Marta Luīze – man patika Līvu akvaparkā. Tur bija silts ūdens, dzērām sulu un ēdām saldējumu. Mamma bij' „ezītī”, tur bija burbuļains un baigi forši. Es biju bērnu baseinā un māsa brauca pa dzelteno trubu. Ūdens bija man līdz matiem. Vēl biju jūrā. Taisīju smilšu mājiņas ar gliemežvākiem.

Renāts – Es vasarā biju uz Dinamo hokeja čempionātu. Tur spēlēja Rīgas Dinamo pret Krieviju. Tur bija liels troksnis. Man tur patika.

Ieva – Es spēlējos ar smiltīm un mantām. Spēlējos ar mazo māsiņu Viktoriju. Lasījām ērkšķogas un ābolus, un ēdām. Likām arī ziemai.

Samanta Kristiāna – Es biju jūrā. Ar vecotēvu es biju peldēties dīķī. Es ar papagaili dzīvojos pa māju. Mans papagailis drīz sāks runāt.

Ksenija – Es vasarā nosvinēju savu dzimšanas dienu. Vēl es dzīvojos ar savu kaķi. Mēs braucām uz mežu un atradām daudz sēnes.

Rihards – Man patika braukt uz baseinu, dīķī peldēt un lēkāt pa batutu. Patika braukt uz Rīgu. Un jūrā biju.

Mikus Olivers – es vasarā biju divreiz jūrā. Spēlējos pa māju, skrēju. Pastrādāju – liku malku traktora piekabē, ēdu ābolus, palīdzēju mammai ravēt dārzu.

Daniels – Man vasarā patika braukt ar riteni. Spēlējos ar mašīnām. Es biju uz jūru, es peldēju, spēlējos ar smiltīm.

Amanda – Spēlējos ar Krūziju un Tipu. Tie ir suņi, bet Lācis ir galīgi vecs. Ar Baibu, Omi un Gincīti bijām peldēties jūrā. Jūra ir ļoti tāla, liela. Ūdens bija zaļgans un tālāk tāds melns.

Kārlis – Es braukāju ar *moci* visu laiku.

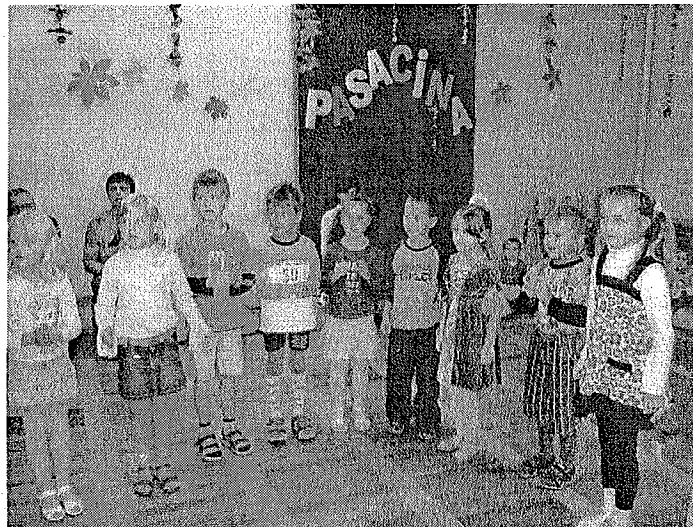
Arta – Biju jūrā un Ventspilī. Paliku pa nakti. Ventspilī bija jūra un pa ceļam mēs bijām trīs jūrās. Kad es braucu uz jūru es redzēju kuģus.

Ilona, Daira

☀ *23.septembrī agri no rīta iestājās Rudens. Ir klāt rudens svētki – Miķeļdiena!*

Miķeļi ir rudens saulgrieži, ko svin 29.septembrī. Izsenis tā ir bijusi tirgus diena, kad saimnieki saveda pārdošanai gan labību, gan dārzeņus, gan lopus. Tirgus placī tad īstā vieta dziesmām, dančiem, rotaļām un joku spēlēm.

29.septembra rītā *Pasacēni* pulcējās uz rotaļu rītu savā *tirgus placī* lai izietu zināmās rotaļas, lai iemācītos jaunas, lai dziedātu un deklamētu tautas dziesmas par bagāto rudeni.

☀ *No Miķeļiem līdz Mārtiņiem minēja mīklas, no Mārtiņiem līdz Ziemassvētkiem teica pasakas.* Kas varējis daudz mīklu uzminēt, tas varējis visu atcerēties. Atminēšana piešķir prāta spēku, viedīgumu un atjautību.

Uzmini nu! Kas tas ir?

Laura – Tam ir balts kāts un tas ir ēdams.

Renāts – Tas ir sarkans un tam ir serde, tam ir sēklas.

Dāvis – Tam ir trīsstūrīga astīte, apaļš vēderiņš un ir oranžā krāsā.

Hans – Iekšā dzeltens, ārā rozā.

Renārs – Tas ir ēdams, tas pārdodas veikalā, tas ir dzeltenā krāsā.

Jānis – Ārā brūns, iekšā zaļš, tas ir kantains.

Ksenija – Tam ir zaļš kāts, viducītis rozā, ziedlapiņas sarkanā krāsā.

Marta – Tas aug mežā, viņam ir sarkana cepurīte.

Ieva – Tas ir brūns un iekšā svecītes.

Mikus – Iekšā ir balts un ārā ir oranžs un tas ir paciņā.

Rihards – Tam ir trijstūra aste, apaļš pats un galva.

Renāts – Tas ir dzeltens un to drīkst ēst.

Laura – Apaļš, ļoti, ļoti liels, daudzkrāsains, tomēr zilā krāsā ir visvairāk.

Edgars – Četri riteņi lec!

Luīze – Tas ir oranžs un garš, un garšīgs.

/Atminējumi: sēne, ābols, taurenītis, puķe, siers, šokolāde ar pildījumu, samtene, poķītis, torte, saldējums, gliemezis, gailene, zemeslode, skrituļdēlis, burkāns!

Kamdēļ bērniem vecas pasakas?

Bērņa valodas attīstībai nav nekā labāka par sarunām ar vecākiem, dziedāšanu un pasakām. Pat ja bērns ir pilnīgi vesels, viņa runas pareizai attīstībai šobrīd ir vairāk šķēršļu nekā pirms 10 un 20 gadiem, saka logopēde Vineta Saulīte. Daudz vairāk ir tādu bērnu, kuru vecāki ir nodevušies naudas pelnīšanai. Viņi pastāvīgi ir nervozi un noguruši. Un nepietiek garīgā spēka ikdienā izrādīt savu mīlestību, ar bērnu rāmi sarunājoties. Bērnu sarunas ar mammu un tēti tiek aizstātas ar agresīvām, dinamiskām multfilmām vai arī datorspēlēm, kur neskan pareiza valoda. Turklāt bērnudārza ikdienā varot novērot, kā bērna attīstību un valodas veidošanās bremsē ģimeņu izjukšana. Pedagogi pat nezinot, ka vecāki šķiras, var par to nojaust pēc bērna uzvedības - normāli attīstīts bērns noslēdzas, nerunā vai arī kļūst agresīvs un niķīgs. Vecāku pienākums – zināt - vecāki ir galvenie atbildīgie par bērna runas attīstību, uzskata Vineta Saulīte. "Neviens vecāks nepiedzimst ar gatavām zināšanām. Bet ir apzināti jāmācās, jākrāj zināšanas par bērnu, arī par runas attīstību," viņa saka sarunā ar Dienu. Vinetai Saulītei piekrīt arī logopēde Ilze Vāciete: "Valoda neiedzimst. Tā attīstās saskarē ar pieaugušajiem un vienaudžiem." Tāpēc jau kopš zīdaiņa vecuma ir svarīgi ar bērniņu runāt, spēlēt ar viņa pirkstiņiem, kopīgi skatīties un lasīt grāmatiņas, mierīgi pārspriest redzēto, rāmi paskaidrot bērnam nesaprotamo.

Abas speciālistes sarunā ar Dienu stāsta, ka katram bērnam valodiņa attīstās individuālā tempā, taču Ilze min vairākas runas nepilnības, kam vajadzētu pievērst uzmanību. Piemēram, ja bērns neizrunā vienu vai vairākas skaņas, ja skaņas aizstāj ar citām skaņām (saule - taule vai galdi - taldi) vai izrunā skaņas tā, ka starp zobiem ir redzams mēles gals.

Logopēdes iesaka pašiem pieaugušajiem censties runāt pareizi, lasīt bērniem priekšā pasakas vai ļaut klausīties pasaku audioierakstus, kurus ierunājuši aktieri. "Nekas labāks par dziedāšanu un pasaku lasīšanu valodas apgūšanai vēl līdz šim nav izdomāts," saka Vineta Saulīte.

Bērņa valodas attīstība

☀ 12-18 mēnešos Saprot vienkāršus norādījumus un teikumus. Prot nosaukt pazīstamus priekšmetus Pieaug vārdu krājums.

Padomi vecākiem

- Sarunājoties ar bērnu, lietojot vienkāršus un gramatiski pareizus teikumus, neatdariniet maza bērna runu
- Rādiet bērnam bilžu grāmatas, stāstiet par attēlos redzamo. Vērojiet, vai bērnam interesē krāsas un formas
- Meklējiet palīdzību, ja bērns pārstāj sarunāties, viņa runa neturpina attīstīties vai pat pasliktinās

☀ Līdz 2 gadu vecumam Saprot sarežģītākus norādījumus. Zina un prot pateikt savu vārdu. Runā divu triju vārdu teikumus.

Padomi vecākiem

- Bagātiniet bērna vārdu krājumu Izskaidrojiet vārdus, ko viņš nesaprot
- Atkārtojiet pareizi vārdus, kurus bērns izrunā nepareizi
- Meklējiet palīdzību, ja bērns lieto tikai dažus vārdus, ja bērna runa ir ļoti neskaidra, nesaprotama, ja viņš nemāk sasaistīt kopā divus vārdus tā, lai veidotos frāze

☀ Līdz 3 gadu vecumam Saprot vienkāršus teikumus. Prot uzdot jautājumus, izmantot tos sarunās. Lieto prievārdus un vārdus daudzskaitlī.

Padomi vecākiem

- Māciet bērnam stāstīt stāstiņus, palīdziet viņam izskaidrot viņa domas un sajūtas
- Meklējiet palīdzību, ja bērna runa joprojām ir neskaidra un nesaprotama, ja bērns lieto tikai dažus darbības vārdus, neizmanto īpašības un apstākļa vārdus, nelieto daudzskaitli, neprot veidot vienkāršus teikumus

☀ Līdz 4 gadu vecumam Bērņa runa gramatikas, ne satura ziņā līdzinās pieauguša cilvēka runai.

Padomi vecākiem

- Rādiet bērnam, ka jūs lasāt. Lasiet un kopā veidojiet stāstiņus, atstāstiet fragmentus. Šādā veidā jūs rosināsiet bērna pozitīvu attieksmi pret lasīšanu un valodu
- Meklējiet palīdzību, ja bērnam ir grūtības iesākt teikumu vai viņš atkārto tikai atsevišķus vārdus, ja viņš lieto īsus teikumus vai jauc vārdu kārtību teikumā, ja valoda ne vienmēr ir saprotama, bērns nevar pastāstīt par vienkāršiem, neseniem notikumiem

Līga Strazda, speciāli Dienai Trešdiena, 10. maijs (2006)

Pirkstiņos sēž gudrība, elpā sēž attieksme un mutē sēž skaņa.

Runa ir vispārējo kustību sastāvdaļa, tikai šīs kustības ir daudz sīkākas un sarežģītākas. Organismā viss ir saistīts, piemēram, ja bērnam nebūs veikas kājas un rokas, tad arī artikulācijas orgāni nebūs tik kustīgi un mazulim būs kavēta valoda. Jebkura kustību kopjoša nodarbība ir arī valodas attīstības nodarbība. Bērnu valodas attīstība ir cieši saistīta ar roku sīkas muskulatūras pilnvērtīgu darbību. Ja atpaliek pirkstu kustības, tad atpaliek arī runas attīstība. „Rokas veido runu”. Neticami, bet fakts. Visam, ko bērns dara ar rokām, ir sava jēga runas attīstībā. Šīs atziņas pamatojums sakņojas centrālās nervu sistēmas darbības īpatnībās. Vadošās rokas pirksti ir „cilvēka otrais artikulācijas aparāts”.

Kad vasara iet projām –

Svied puķi debesīs.

Jo iespējams, ka prieku

Pie tevis rudens dzīs...

Drīz pienāks arī rīti,

Kad pārsla pārslu dzīs,

Bet, kamēr nav par vēlu,

Svied puķi debesīs!

/Marta Bārbele/

VĀRDA DIENĀ

Ilutu 1.09.

Saniju 14.09.

Sanitu 14.09.

Marisu 22.09.

Mikusu 29.09.

Daigu 10.10.

Diniju 16.10.

Karīnu 17.10.

Elīnu 19.10.

Daini 23.10.

Amandu 26.10.

Elvi 29.10.

DZIMŠANAS DIENĀ

Ralfu Eduardu Pakalnu 1.09.

Dairu Melbārdi 4.09.

Nikolu Punku 7.09.

Viktoriju Antoni 7.09.

Grietu Laižāni 8.09.

Elvi Semenjagu 15.09.

Anitu Golubovsku 16.09.

Regnāru Putniņu 23.09.

Anniju Fominu 28.09.

Silviju Sermuli 29.09.

Viktoriju Paulu Šulcu 30.09.

Hansu Kristianu Stepiņu 3.10.

Tomu Kārli Ginteru 11.10.

Ketiju Kristiānu Cinci 12.10.

Gustavu Līdaku 17.10.

Paulu Līdaku 21.10.

Larisu Akulovu 23.10.

Tatjanu Savurenkovu 25.10.

Simonu Grāpēnu 30.10.

Markusu Vīlandu 31.10.

„PASACIŅAS” darbiņi oktobrī

Tēmas:

 Cik krāsu rudenim?

 Pa pakrēslu čabina lietutiņš!

 Visi vēji pāri pūš!

 Vakara pasaciņa...

Visu mēnesi:

- Vāksim dabas materiālus nodarbībām
- Klausīsimies vecāku lasītās pasakas
- Sāksim veidot savu grupas stāstu, pasaku un zīmējumu grāmatu
- Vecāko grupu audzēkņi zīmēs Ziemassvētku apsveikuma kartiņas sadarbībā ar Valmieras novada fondu

* 8.oktobrī skriesim Rudens krosu

* 26.oktobrī ciemos gaidīsim Kauguru pamatskolas 1.klases skolēnus.

„PASACIŅAS” PALDIES

 5.grupas bērni un skolotājas PALDIES saka:

 par nodarbībās nepieciešamiem un saimniecībā izmantojamiem materiāliem

Riharda vecākiem

Lauras tētīm

Edgara vecākiem

Samantas vecākiem

 par garšīgajiem āboliem, bumbieriem un saldumiem

Hansa mammītei

Samantas vecākiem

Daniela mammītei

Martas Omītei

Luīzes vecākiem

 4.grupa savu PALDIES saka *Nikolas mammītei* par garšīgo Miķeldienas cienastu!